

వాల్మీకి రామాయణం- సుందరకాండ

13. త్రయోదశః సర్గః - హనుమాన్విర్వేదః

// హనుమాన్విర్వేదః //

విమానాత్తు సుసంక్రమ్య ప్రాకారం హరిపుంగవః | [యూథపః]

హనుమాన్వేగవనానాసీద్యథా విద్యుద్ధనాంతరే || 1 ||

సంపలిక్రమ్య హనుమాన్రావణస్య నివేశనాత్ |

అదృష్ట్వా జానకీం సీతామబ్రవీద్యచనం కపిః || 2 ||

భూయిష్ఠం లోలితా లంకా రామస్య చరతా ప్రియమ్ |

న హి పశ్యామి వైదేహీం సీతాం సర్వాంగశోభనామ్ || 3 ||

పల్వలాని తటాకాని సరాంసి సలితస్తథా |

నద్యోఽనుపవనాంతాశ్చ దుర్గాశ్చ ధరణీధరాః || 4 ||

లోలితా వసుధా సర్వా న తు పశ్యామి జానకీమ్ |

ఇహ సంపాతినా సీతా రావణస్య నివేశనే || 5 ||

ఆఖ్యాతా గృధ్రరాజేన న చ పశ్యామి తామహమ్ |

కిం ను సీతాఽథ వైదేహీ మైథిలీ జనకాత్మజా || 6 ||

ఉపతిష్ఠేత వివశా రావణం దుష్టచారిణమ్ |

క్షిప్రముత్పతతో మన్యే సీతామాదాయ రక్షసః || 7 ||

బిభ్యతో రామబాణానామంతరా పతితా భవేత్ |

అథవా హ్రీయమాణాయాః పథి సిద్ధనిషేవితే || 8 ||

మన్యే పతితమార్యాయా హృదయం ప్రేక్ష్య సాగరమ్ |

రావణస్యరువేగేన భుజాభ్యాం పీడితేన చ || 9 ||

తయా మన్యే విశాలాక్ష్యా త్యక్తం జీవితమార్యయా |

ఉపర్యుపరి వా నూనం సాగరం క్రమతస్తదా || 10 ||

వివేష్టమానా పతితా సముద్రే జనకాత్మజా |

అహో క్షుద్రేణ వాఽనేన రక్షంతీ శీలమాత్మనః || 11 ||

అబంధుర్భక్తితా సీతా రావణేన తపస్వినీ |

అథవా రాక్షసేంద్రస్య పత్నీభిరసితేక్షణా || 12 ||

అదుష్టా దుష్టభావాభిర్భక్తితా సా భవిష్యతి |

సంపూర్ణచంద్రప్రతిమం పద్మపత్రనిభేక్షణమ్ || 13 ||

వాల్మీకి రామాయణం- సుందరకాండ

13. త్రయోదశః సర్గః - హనుమాన్విర్వదః

రామస్య ధ్యాయతీ వక్త్రం పంచత్వం కృపణా గతా |
హా రామ లక్ష్మణేత్యేవం హయోధ్యే చేతి మైథిలీ || 14 ||

విలప్య బహు వైదేహీ న్యస్తదేహా భవిష్యతి |
అథవా నిహితా మస్యే రావణస్య నివేశనే || 15 ||

నూనం లాలప్యతే సీతా పంజరస్థేవ శాలికా |
జనకస్య సుతా సీతా రామపత్నీ సుమధ్యమా || 16 ||

కథముత్పలపత్రాక్షీ రావణస్య వశం వ్రజేత్ |
వినష్టా వా ప్రణష్టా వా మృతా వా జనకాత్మజా || 17 ||

రామస్య ప్రియభార్యస్య న నివేదయితుం క్షమమ్ |
నివేద్యమానే దోషః స్యాద్దోషః స్యాదనివేదనే || 18 ||

కథం ను ఖలు కర్తవ్యం విషమం ప్రతిభాతి మే |
అస్మిన్నేవం గతే కార్యే ప్రాప్తకాలం క్షమం చ కిమ్ || 19 ||

భవేదితి మతం భూయో హనుమాన్మవిచారయన్ |
యది సీతామదృష్ట్వాహం వానరేంద్రపురిమితః || 20 ||

గమిష్యామి తతః కో మే పురుషార్థో భవిష్యతి |
మమేదం లంఘనం వ్యర్థం సాగరస్య భవిష్యతి || 21 ||

ప్రవేశశ్చైవ లంకాయా రాక్షసానాం చ దర్శనమ్ |
కిం మాం వక్ష్యతి సుగ్రీవో హరయో వా సమాగతాః || 22 ||

కిష్కింధాం సమనుప్రాప్తం తౌ వా దశరథాత్మజౌ |
గత్వా తు యది కాకుత్స్థం వక్ష్యామి పరమప్రియమ్ || 23 ||

న దృష్టేతి మయా సీతా తతస్తృక్ష్మతి జీవితమ్ |
పరుషం దారుణం క్రూరం తీక్ష్ణమింద్రియతాపనమ్ || 24 ||

సీతానిమిత్తం దుర్వాక్యం శ్రుత్వా స న భవిష్యతి |
తం తు కృచ్ఛ్యగతం దృష్ట్వా పంచత్వగతమానసమ్ || 25 ||

భృశానురక్తో మేధావీ న భవిష్యతి లక్ష్మణః |
వినష్టౌ భ్రాతరౌ శ్రుత్వా భరతోఽపి మరిష్యతి || 26 ||

భరతం చ మృతం దృష్ట్వా శత్రుఘ్నా న భవిష్యతి |
పుత్రాన్పుతాన్సమీక్ష్యాథ న భవిష్యంతి మాతరః || 27 ||

వాల్మీకి రామాయణం- సుందరకాండ

13. త్రయోదశః సర్గః - హనుమాన్విర్వదః

కౌసల్యా చ సుమిత్రా చ కైకేయీ చ న సంశయః |
 కృతజ్ఞః సత్యసంధశ్చ సుగ్రీవః ప్లవగాభిపః || 28 ||
 రామం తథాగతం దృష్ట్వా తతస్త్యక్ష్మతి జీవితమ్ |
 దుర్తనా వృథితా దీనా నిరానందా తపస్వినీ || 29 ||
 పీడితా భర్తృశోకేన రుమా త్యక్ష్మతి జీవితమ్ |
 వాలిజేన తు దుఃఖేన పీడితా శోకకల్మితా || 30 ||
 పంచత్వం చ గతే రాజ్ఞి తారాపి న భవిష్యతి |
 మాతాపిత్రోర్విదానాశేన సుగ్రీవవ్యసనేన చ || 31 ||
 కుమారోఽప్యంగదః కస్తాధారయిష్యతి జీవితమ్ |
 భర్తృజేన తు దుఃఖేన హ్యభిభూతా వనౌకసః || 32 ||
 శిరాంస్యభిహనిష్యంతి తలైర్ముష్టిభిరేవ చ |
 సాంత్యేనానుప్రదానేన మానేన చ యశస్వినా || 33 ||
 లాలితాః కపిరాజేన ప్రాణాంస్త్యక్ష్మంతి వానరాః |
 న వనేషు న శైలేషు న నిరోధేషు వా పునః || 34 ||
 క్రీడామనుభవిష్యంతి సమేత్య కపికుంజరాః |
 సపుత్రదారాః సామాత్యా భర్తృవ్యసనపీడితాః || 35 ||
 శైలార్గ్రేభ్యః పతిష్యంతి సమేత్య విషమేషు చ |
 విషముద్బంధనం వాపి ప్రవేశం జ్వలనస్య వా || 36 ||
 ఉపవాసమథో శస్త్రం ప్రచలిష్యంతి వానరాః |
 ఘోరమారోదనం మన్యే గతే మయి భవిష్యతి || 37 ||
 ఇక్ష్వాకుకులనాశశ్చ నాశశ్చైవ వనౌకసామ్ |
 సోఽహం నైవ గమిష్యామి కిష్కింధాం నగరీమితః || 38 ||
 న చ శక్ష్ణామ్యహం ద్రష్టుం సుగ్రీవం మైథిలీం వినా |
 మయ్యగచ్ఛతి చేహస్థే ధర్మాత్తానౌ మహారథౌ || 39 ||
 ఆశయా తౌ ధరిష్యేతే వానరాశ్చ మనస్వినః |
 హస్తాదానో ముఖాదానో నియతో వృక్షమూలికః || 40 ||
 వానప్రస్థో భవిష్యామి హ్యదృష్ట్వా జనకాత్మజామ్ |
 సాగరానూపజే దేశే బహుమూలఫలోదకే || 41 ||

వాల్మీకి రామాయణం- సుందరకాండ

13. త్రయోదశః సర్గః - హనుమన్నిర్వేదః

చితాం కృత్వా ప్రవేక్షామి సమిద్ధమరణీసుతమ్ |
 ఉపవిష్టస్య వా సమ్యగ్లింగినీం సాధయిష్యతః || 42 ||
 శరీరం భక్షయిష్యంతి వాయసాః శ్వాపదాని చ |
 ఇదం మహర్షిభిర్ద్వష్టం నిర్యాణమితి మే మతిః || 43 ||
 సమ్యగాపః ప్రవేక్షామి న చేత్పశ్యామి జానకీమ్ |
 సుజాతమూలా సుభగా కీర్తిమాలా యశస్వినీ || 44 ||
 ప్రభగ్నా చిరరాత్రయం మమ సీతామపశ్యతః |
 తాపసో వా భవిష్యామి నియతో వృక్షమూలికః || 45 ||
 నేతః ప్రతిగమిష్యామి తామదృష్ట్వాసితేక్షణామ్ |
 యదీతః ప్రతిగచ్ఛామి సీతామనధిగమ్య తామ్ || 46 ||
 అంగదః సహ తైః సర్వైర్వానరైర్న భవిష్యతి |
 వినాశే బహవో దోషా జీవన్మద్రాణి పశ్యతి || 47 ||
 తస్మాత్ప్రాణాన్థరిష్యామి ధ్రువో జీవిత సంగమః |
 ఏవం బహువిధం దుఃఖం మనసా ధారయన్తుపఠః || 48 ||
 నాధ్యగచ్ఛత్తదా పారం శోకస్య కపికుంజరః |
 రావణం వా వధిష్యామి దశగ్రీవం మహాబలమ్ || 49 ||
 కామమస్తు హృతా సీతా ప్రత్యాచీర్ణం భవిష్యతి |
 అథ వైనం సముత్క్షిప్య ఉపర్యుపరి సాగరమ్ || 50 ||
 రామాయోపహరిష్యామి పశుం పశుపతేరివ |
 ఇతి చింతాం సమాపన్నః సీతామనధిగమ్యతామ్ || 51 ||
 ధ్యానశోకపలితాత్మా చింతయామాస వానరః |
 యావత్సీతాం హి పశ్యామి రామపత్నీం యశస్వినీమ్ || 52 ||
 తావదేతాం పులిం లంకాం విచి నోమి పునః పునః |
 సంపాతివచనాచ్ఛాపి రామం యద్యానయామ్యహమ్ || 53 ||
 అపశ్యన్రాఘవో భార్యాం నిర్దహేత్సర్వవానరాన్ |
 ఇహైవ నియతాహారో వత్స్యామి నియతేంద్రియః || 54 ||
 న మత్యతే వినశ్యేయుః సర్వే తే నరవానరాః |
 అశోకవనికా చేయం దృశ్యతే యా మహాధ్రుమా || 55 ||

వాల్మీకి రామాయణం- సుందరకాండ

13. త్రయోదశః సర్గః - హనూమన్నిర్వేదః

ఇమామభిగమిష్యామి న హీయం విచితా మయా |
వసూన్రుద్రాంస్తథాదిత్యానశ్శినౌ మరుతోఽపి చ || 56 ||

నమస్కృత్వా గమిష్యామి రక్షసాం శోకవర్ధనః |
జిత్వా తు రాక్షసాన్సర్వానిక్ష్వాకుకులనందినీమ్ || 57 ||

సంప్రదాస్యామి రామాయ యథా సిద్ధిం తపస్వినే |
స ముహూర్తమివ ధ్యాత్వా చింతావగ్రభితేంద్రియః |
ఉదతిష్ఠన్తహతేజా హనూమాన్తారుతాత్మజః || 58 ||

నమోఽస్తు రామాయ సలక్ష్మణాయ దేవ్యై చ తస్యై జనకాత్మజాయై |
నమోఽస్తు రుద్రేంద్రయమానిలేభ్యో నమోఽస్తు చంద్రార్కమరుద్గణేభ్యః || 59 ||

స తేభ్యస్తు నమస్కృత్వా సుగ్రీవాయ చ మారుతిః |
దిశః సర్వాః సమాలోక్య హ్యశోకవనికాం ప్రతి || 60 ||

స గత్వా మనసా పూర్వమశోకవనికాం శుభామ్ |
ఉత్తరం చింతయామాస వానరో మారుతాత్మజః || 61 ||

ధ్రువం తు రక్షో బహులా భవిష్యతి వనాకులా |
అశోకవనికాఽచింత్యా సర్వసంస్కారసంస్కృతా || 62 ||

రక్షిణశ్చాత్ర విహితా నూనం రక్షంతి పాదపాన్ |
భగవానపి సర్వాత్కా నాతిక్షోభం ప్రవృత్తి వై || 63 ||

సంక్షిప్తాఽయం మయాత్కా చ రామార్థే రావణస్య చ |
సిద్ధిం మే సంవిధాస్యంతి దేవాః సర్విగణాస్త్విహ || 64 ||

బ్రహ్మ స్వయంభూర్భగవాన్దేవాశ్చైవ దిశంతు మే |
సిద్ధిమగ్నిశ్చ వాయుశ్చ పురుషూతశ్చ వజ్రభృత్ || 65 ||

వరుణః పాశహస్తశ్చ సోమాదిత్యా తథైవ చ |
అశ్శినౌ చ మహాత్కానౌ మరుతః శర్వ ఏవ చ || 66 ||

సిద్ధిం సర్వాణి భూతాని భూతానాం చైవ యః ప్రభుః |
దాస్యంతి మమ యే చాస్యే హ్యదృష్టాః పథిగోచరాః || 67 ||

తదున్నసం పాండురదంతమవ్రణం శుచిస్థితం పద్మపలాశలోచనమ్ |
ద్రక్ష్యే తదార్యావదనం కదాన్యహం ప్రసన్నతారాధిపతుల్యదర్శనమ్ || 68 ||

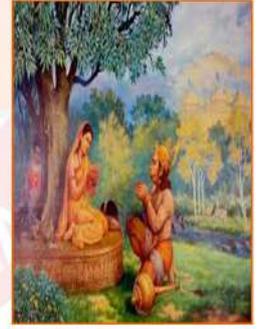
వాల్మీకి రామాయణం- సుందరకాండ

13. త్రయోదశః సర్గః - హనుమన్విర్యదః

క్షుద్రేణ పాపేన నృశంసకర్తృణా
సుదారుణాలంకృతవేషధారిణా |
బలాభిభూతా హ్యబలా తపస్వినీ
కథం ను మే దృష్టిపథేఽద్య సా భవేత్ || 66 ||

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే సుందరకాండే త్రయోదశః
సర్గః || 13 ||

www.sanatanadharm.com